

Ungdomskriminelle må straffes riktig

Vedtatt i Høyres Studenters Landsstyre 18.10.2025

Andelen alvorlig kriminalitet blant unge har doblet seg på et år og andelen unge lovbrystere har steget med 70 prosent. I 2024 var det 184 gjengangere med ungdomskriminelle bare i Oslo.

Nå kaster ungdomskriminelle granater mot sine mål.

Hva som er årsaken til at noen blir kriminell i ung alder er sammensatt. Motivene for kriminaliteten kan derfor være økonomiske og kulturelle, men også familiære og personlige. Dette kommer blant annet frem i en dokumentar på NRK om det svenske Foxtrot nettverket som nå opererer i alle landets politidistrikt.

Med andre ord rekrutterer nettverket alt fra ungdom som er rike og privilegerte, til fattige og sårbare.

Straffelovrådet peker på at fengsel som straffereaksjon på ungdomskriminalitet fører til gjentatt kriminalitet. Man må derfor finne en løsning som ivaretar allmennpreventive hensyn, men som også er effektive. Norge er også forpliktet til å ivareta barnets beste etter FNS barnekonvensjon i møte med ungdomskriminalitet.

Lovbrystere mellom 15 og 18 år blir i dag dømt til ungdomsstraff i Norge etter straffeloven §§ 52a – 52c. Den øvre strafferammen er 3 år, uavhengig av alvorligheten ved lovbruddet i seg selv. Dette kan gjennomføres i ungdomsfengsel, ordinært fengsel, gjennom boplikt og som samfunnsstraff.

Lovbrystere under 15 år får ikke ungdomsstraff. Politiet plikter å etterforske saken, og eventuelt innkalle til bekymringssamtale og påkoble barnevernet. Hva barnevernet gjør er i all hovedsak opp til dem eller barnevern- og helseklagenemnda, men en mulig konsekvens er fosterhjem eller barnevernsinstitusjon. Disse tiltakene er tolket strengt og er ment som midlertidige.

Løsningene:

Gitt den store oppblussingen av ungdomskriminelle den siste tiden under den kriminelle lavalderen kreves det nye tiltak.

Foreldre spiller en viktig rolle og er førstelinjen i ungdomskriminaliteten. 41 av 55 ungdomskriminelle som har begått 10 eller flere lovbrudd har selv vært fornærmet i [minst en straffesak](#). I de sakene hvor foreldrene ikke er blitt funnet skyldig i omsorgssvikt etter barnevernloven, skal disse tvangsflyttes sammen med barnet langt nok til at nettverkene kommer for langt unna og barna kan starte et nytt liv etter

Barnevernet må ha lavere terskel for å skjerme ungdomskriminelle fra resten av omverden. Digitale enheter må fratas ungdommene og ungdommene må heller få helsehjelp, danne seg hobbyer og være i aktivitet fremfor å ha direkte kontakt med kriminelle nettverk. Terskelen for å låse døren må bli lavere enn den er i dag.

Straff må også fungere som et allmennpreventivt tiltak og derfor bør maksstraffene for ungdomsstraff økes fra 3 til 5 år. Dette må sammenfalle med økt kapasitet på ungdomsfengsler slik at flere kriminelle handlinger blir ansett som alvorlige nok.

39

40 Høyres studenter vil:

- 41 • Beholde den kriminelle lavalderen på 15 år
- 42 • Ha lavere terskel for bruk av tvangsrestriksjoner som lukkede dører og fratakelse av
- 43 digitale enheter under opphold på barnevernsinstitusjoner
- 44 • Øke maksstraffen for ungdomsstraff fra 3 til 5 år.
- 45 • Opprette flere ungdomsfengselsplasser for kriminelle mellom 15 og 18 år
- 46 • Deportere kriminelle mellom 15 og 18 år uten norsk statsborgerskap til hjemlandet
- 47 dersom den domfelte er dømt til fengselsstraff i over 2 år.
- 48 • Evaluere ungdomsstraff som straffereaksjon og hvordan den suppleres med subsidiære
- 49 straffer, med sikte på å tette hull i straffereaksjonen for den domfelte.

50